

—Mestressa, tindreu de canviar aquest rètol que diu «Planxadora» perquè cada dia veig que us poseu a planxar més tard.

—Oh! No en faci cas, senyor Josepet; el meu home està empleat als tramvies, li diuen cobrador i no cobra res més que caiderilla.

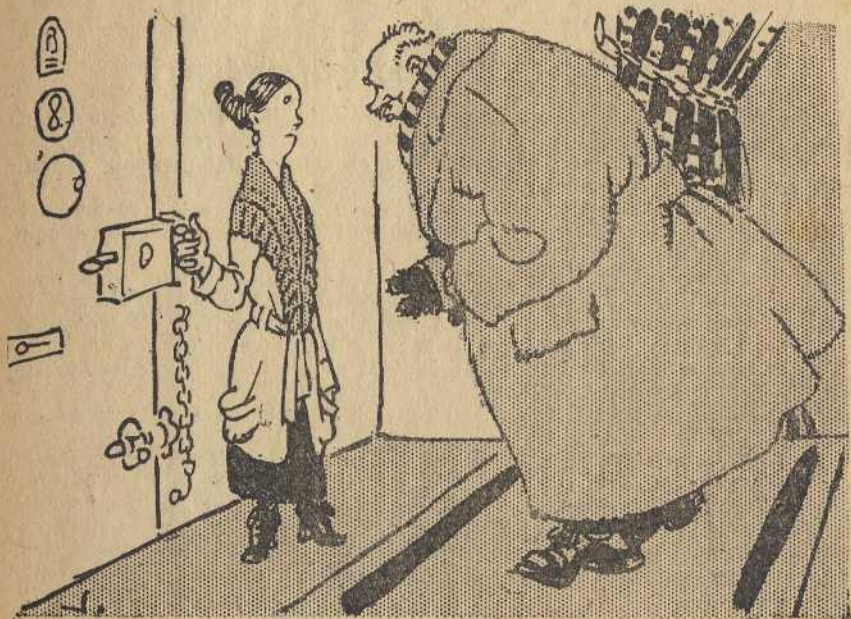
La festa de Sant Silvestre.

Es vella costum en terres alemanyes la de celebrar la Festa de Sant Silvestre, amb caràcter de comiat a l'any vell. Es això, segurament, més racional que festejar l'entrada d'any nou, car aquest ignorem si ens ha de portar ventures o dissorts; mentre que en despedir joiosament l'any que fineix, sempre hi ha una motivació per tothom: aquells, per als quals l'any acomiadat els ha estat pròsper, tenen ben bé raons d'agraïment per rètre-li homenatge en el dia de la seva partença; aquells, pel contrari, als quals ha sigut advers, són assistits d'un motiu no menys poderós per a celebrar l'extinció d'un any que els ha dut mala fortuna. Entre els alemanys deu ésser també, segurament, popular el proverbi castellà que resa: «a enemigo que huye, puente de plata».

Un bell edifici, refugi dels aficionats al sport de l'alpinisme, bastit al cor de les Muntanyes dels Gegants, conegut amb el nom de Xalet del Príncep Enric, és el «santuari» de visita obligada per tots els devots de la tradició. En animades i alegres colles, homes i dones s'adreçen vers aqueil lloc a bona hora de la diada de Sant Silvestre, vestit amb indumentària d'excursionista, servint-se, per a fer millor el viatge, de trineus i d'esquis, car la neu que indefectiblement en aquell temps cobreix camins i corriols no consent altres medis de locomoció.

Un cop arribats al Xalet, els expedicionaris es despullen de llurs arreu i vestidures de viatge per empolainar-se com en el més aristocràtic dels salons de Berlin, i tots plegats celebren un gran àpat, del qual és plat obligat la carpa del Sant, sense que això vulgui dir que no es faci un consum més que extraordinari de salsitxes i arengades a la brasa, amb tal de fer la set necessària per a «colar» cervesa i més cervesa que és, com sap tothom, la beguda nacional dels païssos germànics.

Ben menjats i ben beguts tots els comensals, i amb objecte, segurament, de facilitar la digestió i de no deixar-se entumir pel fred, s'entreguen furiosament a la dansa, i és entre músiques, saltirons i canets de cervesa que els sorprèn l'entrada del novell any, que posa fi a la disbauxa, revestint-se tots els contertulis amb les pells, samarres i polaines amb que havien fet el viatge d'anada, i reprenent el de tornada... aquells als quals les libacions de cervesa no els priven de fer el camí mal sigui amb poques o moltes tortes.

—Està fora de perill, oi?
 —No, no... encara ha de tornar el metge.

L'orfaneta

(Petit poema)

SOLA en el món la deixà la seva mare al morir-se. Ella va plorar sense sapiguer perquè plorava. Sols sabia que les seves galtes no rebien ja cada matí la rosada dels petons de la mare morta!... Dels deu als tretze anys, és ben curt espai, més per ella fou un camí llarg i ben espinós, tot amarat per la fel de les seves llàgrimes. S'eixoplugava sota una molt ufanosa alzina, de casa no en tenia pas!... Per companyia tenia l'aroma de les flors que l'envoltaven

i se'n sentien ben pagades, elles, amb la seva companyia. I els ocells, cantors de Déu, reflayen més fi i més a gust quan la veien i s'hi acostaven, s'hi acostaven!... Un dia, però, ni ocells ni flors la van veure... Els ocells la cercaren, trobant-la erta i freda. Ells, aquell dia, ploraven la seva tristor tot piuejant i les flors devingueren mústigues i no llançaven aroma. Es que l'orfaneta havia mort!...

F. SITJES PADROSA

PAGINES FESTIVES

Memòries d'un home extraordinari

No parlaré de la meua naixença, perquè ja fa dies, i a demés, com que era molt petit i sóc molt desmemoriat, no me'n recordo gaire. Del que sí em recordo, és que el mateix dia que vaig complir de 30 a 40 anys, vareig fer-me el propòsit de posar seny.

No ho dic per alabar-me, però el cert és que fins en aquell moment havia viscut de la manera més absurda; sense ofici ni benefici, enmatllevent d'aquí, i no tornant d'allà.

Però, ara tot estava llest. Canvi radical de vida. Any nou, vida nova. Vareig comprar «La Vanguardia» per a cercar en la secció d'anuncis un empleu decent... duros cada més. Sí; ja pots anar buscant. Ni de cent ni de cinquanta. L'havia ben errada, i aviat vaig veure el meu erro. A vostès ja els hi ho puc dir; el meu erro havia estat nèixer home i no pis. Amb un cop d'ull als anuncis del diari, en vaig tenir prou.

D'homes, ningú en buscava, i, en canvi tothom buscava pis, oferint medes fabuloses.

Es a dir, que si en lloc de dir-me Baldomer Peramidora, m'hagués dit pis segón, primera porta, ja estaria ocupat faria molt temps. Però, a veure qui és l'eixerit que sap transformar-se en pis? Vull dir en pis complet, perquè, parcialment, encara m'hi hauria vist en cor. Jo, per exemple, no podria tornar-me mai, cuina, però menjador, ja els hi asseguro que a menjador no em guanyaria ningú, mentre em possessin al davant un bon plat de minestra...

Però, tot això són coses que més aviat entristeixen, i més val no parlar-ne i anar mirant el diari.

A l'últim vareig trobar un anunci interessant per a mi, però tenia l'inconvenient d'estar redactat en francès i no sabia el que deia. Perquè jo l'anglès i l'alemany els ignoro per complet, però de francès no en sé ni un borrall.

Però com que la necessitat obliga, em vareig veure obligat a fer un viatge a París per tal d'aprendre el francès en poc temps, sense necessitat de gastar diners amb mestres, i així poder entendre l'anunci.

M'havien dit que fent una excursió colectiva els bitllets surten molt barats, amb la condició de què es llogui un vagó complet, i així ho vaig fer: vaig llogar un vagó de primera classe i me'n vaig anar a París a peu collectivament tot sol.

I és extraordinari: Quan vaig arribar, malgrat haver fet el trajecte a peu, vaig arribar més aviat que el tren de les dotze. Que com m'ho vaig fer? Doncs mirin, arribant a tres quarts.

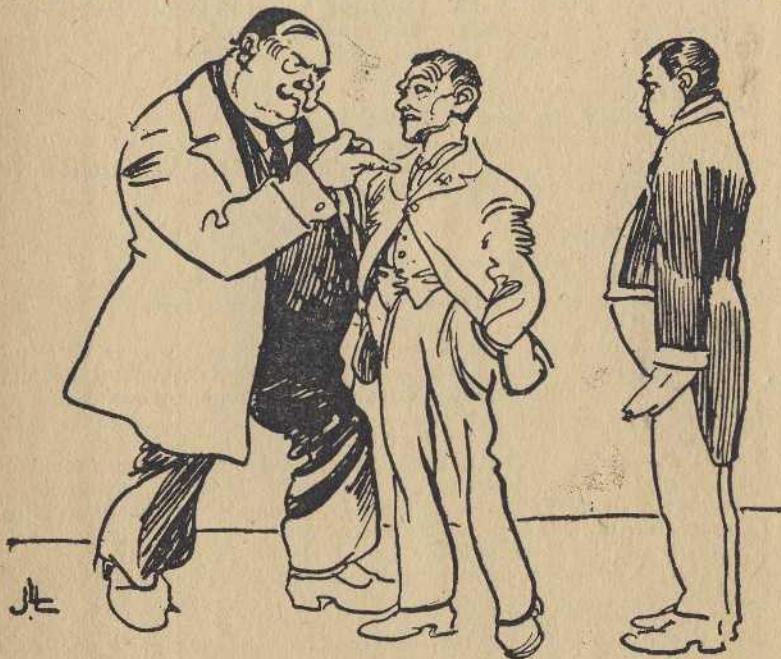
Durant tres mesos vareig residir a la capital de França (que en aquell temps era a tocar de París), freqüentant el bo i millor de la societat. Cada vespre a l'Opera feien funció, i diu que hi anava molta gent. Els primers dies no els entenia de res, però cap a l'acabar ja eren ells els qui no m'entien.

El primer que vaig aprendre va ésser a saludar. Això no em va costar gaire. M'agafava l'ala del barret, me'l treia, m'inclinava, i en veu baixa deia «buenas» com la gent cursi de Barcelona, i de vegades em tornaven el saludo i tot.

Es notable, com vivint en el mateix país, s'aprén ràpidament l'idioma! A mi em va costar més, perquè va ploure molt durant el temps que vareig residir a París, però de totes maneres, molts francesos haurien volgut saber parlar el català tan bé com jo.

El fet és que quan vareig tornar a Barcelona em trobava en condicions de poder entendre l'anunci de «La Vanguardia». Ço que no vaig trobar va ser el diari.

Abans de marxar a París me l'havia deixat dins de la butxaca de l'ar-

milla, però com que era una butxaca molt poc acostumada a portar coses, perquè tinc l'original costum d'anar sempre buid d'armilla, el devia perdre.

De moment en vareig tenir tan sentiment, que si no hagués sigut perquè els banys no em proven m'hauria tirat a mar; però després reflexionant vareig recordar-me que aquell anunci no estava redactat en francès, sinó en japonès, idioma que jo havia confós amb el francès, perquè ignorava que els japonesos escriuen les lletres unes al damunt de les altres. Davant d'aquesta circumstància, què vareig fer, jo?

No, senyors; res d'anar al Japó. Vareig preferir fixar-me en qualsevol altre anunci, i, desenganyat al veure que el meu sacrifici d'anar a França no m'havia servit de res, vareig dir-me: «Ara només faré cas dels anuncis que estiguin escrits en català». En tota «La Vanguardia» en vareig trobar tres: «Falta un aprenent», «Polvos per a matar xinxes» i «Dida seca, es necessita».

La meua confusió fou enorme. No sabia per quin empleu decidir-me, si

per aprenent, o per mata xinxes, o per dida seca. M'hi vareig pensar tres dies i tres nits. Ja veureu; hi anava el meu pervindre.

Finalment vareig resoldre anar a veure totes tres cases. L'aprenent ja era llogat, les xinxes no eren cap empleu, i, francament pel que es refereix a la dida seca, em va semblar que era més cosa de dones que d'homes.

El fet és que vareig quedar-me com abans; és a dir, com abans no, perquè ara dominava el francès i podia aspirar a qualsevol empleu de categoria.

Vareig anar a l'Hotel de la Vinagrèta a oferir-me per intèrpret.

—Quantes llengües posseeix?—empreguntà l'amo.

Vareig treure la llengua tant com vareig poder:

—Una, com tothom.

—Vull dir, quants idiomes parla.

—Català, castellà, francès i el català.

—El català l'ha dit dues vegades.

—Sí, senyor. Es que el parlo també dues vegades. El matí i el vespre.

—I no en sap més d'idiomes?

—Tots.

—L'alemany també?

—Ja ho crec.

—Doncs vingui que allí hi ha un alemany que demana una cosa i no l'entenen i així començarà les seves funcions d'intèrpret.

—Molt bé diu. I, quan guanyaré?

—Cent duros al mes i vida de primera classe. Però, no ens entretinguem que sento l'alemany que s'enfada amb el cambrer, perquè no l'entén.

Vareig ésser conduït davant d'un alemany enorme, que s'exclamava tot irat, donant cops de peu a terra.

—Què demana?—em preguntà l'amo.

En realitat jo no l'entenia, però per res del món no hauria volgut donar un disgust a l'amo, donant-li a comprendre la meua ignorància.

—Demana els escuradents—vaig dir.—Jo, com intèrpret ho interpreto així.

Li presenten un vaset plé d'escuradents.

L'alemany li clava puntada de peu i els envia al sostre.

—Digui-li alguna cosa en el seu idioma—em fa l'amo, tement que acabés fent desgràcies.

—Escolti, mister... músiu.

Però l'alemany, indignat, tot era bracejar i dir uns mots que de segur que eren renecs alemanys.

Jo, per a sortir del compromís, em vareig girar a l'amo, i li vareig dir:

—Es un ximple! Que no ho veu que és un boig.

Aleshores esdevingué el més inesperat. L'alemany, tan bon punt vaig haver dit aquestes paraules, se m'encara, i em diu:

—El ximple és vostè.

—Així vostè sap el català?—li pregunto jo, mirant-me'l fit a fit.

I, ell, sense abaixar els ulls, sostenint-me seriosament la mirada, em replicà:

—No, senyor. No el parlo gens ni mica, però l'entenc perfectament. Vostè m'ha dit ximple i exigeixo una reparació.

L'endemà ens vàrem desafiar en els jardins de l'hotel. Ell disparà primer, jo segon...

Perdonin. Ara no puc acabar aquest article, perquè sóc molt desmemoriat i no em recordo bé si en el desafiú quedà mort ell o jo.

Q. K. BLANCA

—Aprofita't, maco, aprofita't ara que ets jove. A la meua edat no podràs menjar fruita directament de l'arbre, doncs no t'hi podràs enfilat.

—Menjaré maduixes.

—No pas si tens la meua panxa, que tampoc t'hi podràs ajupir.

Lletra de Reis...

D'alegria n'hi havia hagut a casa de la Nuri, però d'ençà de la mort de la seva mamà que no n'hi havia.

Tenia 12 anys i feia tan sols mig any que la seva mamà era morta i ja començava de saber el que és sofrir resignadament...

El cas és que el seu papà gairebé no es cuidava d'ella. Ja sigui pel negoci o bé per altres coses, la tenia confiada sempre a les mans del servei. Ell era de caràcter aspre i sever; estava habituat a manar i a ser obeït sense rèplica i el ser afectuós li semblava un rebaix d'autoritat. En un mot, tenia el cor tapat amb el rogal dels prejudicis humans.

Era la setmana de Reis... Els altres anys la Nuri no deixava mai d'escriure la seva lletra als Reis, demanant el que juntament convenien amb la mamà. Aquest any, però, la mamà no hi era!...

La vetlla dels Reis el papà va arribar a casa molt tard i molt enfadat. Ella no gosà demanar-li pas res per por d'ésser renyada.

Soparen sense que cap paraula d'afecte fos dita per a poder ésser recollida per qui les esperava amb dalit febril.

Després, com cada nit, ella rebia del papà un bes fred al front, acomiadant-se d'ella abans d'anar a dormir.

Quin patir el tenir la gola plena

de desitjos de parlar i po poder dir res, res del que ella volia dir!

Dormir? No li haguera pas sigut possible a la Nuri. Calia desfogar tot el pes de l'angoixa sentida... calia eixamplar el cor... calia parlar amb algú... però, amb qui?

Infantilment, se li acudí escriure a la mamà. Pensà que si la lletra que anys passats escrivia als Reis arribava a lloc, també hi arribaria aquesta.

I començà:

«Plorada mamà: No sé que ho fa, però suara mateix estava trista, ben trista, i així que he agafat la ploma per escriure't que ja no n'estic tant de trista.

»Aquest any faig un petit sacrifici que em plau moltíssim. No escriuré als Reis, com tu ja saps tenfem costum de fer. Solament t'encarregaré a tu el que vull que em portin, perquè així crec que amb la teva ajuda els Reis tindran de donar-me satisfacció.

»Aí, mamà! Si poguessis tornar tindries un fort disgust. No saps pas els canvis que hi han hagut d'ençà que tu ens vas deixar.

»Figura't que el papà no sembla pas el mateix. Una setmana després de la teva mort va despatxar al jardiner Joan perquè diu que ja era massa vell i po podia fer la feina!...

»Jo vaig ser la que més disgustada vaig quedar! El pobre Joan era el meu amic preferit i les seves carícies m'alegraven força; la seva testa nevada m'infondia respecte. Veuràs que un dia clar i formós, d'aquells en què el cel sembla un mirall, el pobre Joan va accedir a acompanyar-me al cementiri i al peu mateix de la teva tomba tots dos pregarem per tu...

»D'això res en sap el papà, però jo n'hi estic més agraïda al vell Joan!

»Després també va despatxar a la Maria, que tu tant t'estimaves i va quedar-se amb aquella encarcerada i

reganyosa Carmeta, que com tu saps no estava mai contenta.

»Saps el canari, la teva distracció de quan em feies els meus vestidets? (quasi no goso dir-t'ho) el va fer escanyar el papà un dia que estava de molt mal humor, baix el pretext de què amb el seu cant l'amoïnava. Pobret canari, encara em sembla que el recordo fent els últims espeternees juntant les seves dues potetes talment com si demanés elemència!

»Cada nit, en havent sopat, el papà se'n va. I és quan més t'enyoro a tu i tinc por, molta por. Aleshores és quan penso més amb les teves perdudes moxaines. Què no te'n recordes, mamà, dels moments joiosos que em feieu passar el papà i tu quan m'empaitaveu per dintre casa i com a premi, al primer que m'agafava, li deixava fer dos petons: un a cada una de les meves galtes? Què n'era de ditxosa, jo, aleshores!

»Al matí també et troba a faltar la teva Nuri!... Es trist que ara no tingui qui, com abans, desvetlli el meu son amb un bes de sentors de rosada com el que tu, mamà, em feies sobre del front!...

»Recordes aquell parterre tant formós del que cada any collfem tant roses i clavells? Doncs, està tot abandonat. I pensar que era el trosset de terra que tu t'estimaves més! Per això el bon Joan no el descuidava, però ara com que ell no hi és... ningú se'n cuida... bé, ja veuràs, tant com ningú tampoc, perquè jo, d'amagat, hi vaig plantar un lliri que ja comença de treure el cap, i cada dia hi vaig i el cuido i quan el pugui collir el portaré a la capelleta del jardí i el posaré als peus de la Verge perquè allí li faci companyia i Ella n'estigui ben contenta. Tu, mamà, també n'estaràs de contenta, veritat? Així ho desitjo de tot cor.

»L'altre dia vaig dir-li al papà que el fes arreglar aquell parterre i per

- Però què portes aquí?
 —Doncs, res menys que les botes que portava l'Alcántara el dia que va guanyar a Bèlgica.
 —Bueno, i què en farem d'això?
 —No és de Reus, vostè? Doncs les posarem, com allí tenen l'espasa d'En Prim, dins d'una vitrina.
 —Però aquella espasa fa goig; és lluenta... i aquestes botes no hi ha cap cirabotes capaç de treure-li llustre.

tota resposta em féu que tenia altres mal-de-caps de què cuidar-se.

»Les hores de menjar són per a mi un petit turment. Sempre tinc la vista del papà sobre meu: que si ara perquè no agafó bé la forquilla; que si perquè no estic ben asseguda; que si perquè vaig massa de pressa; que si vaig massa a poc a poc; que si això, que si allò... Almenys, si tu fossis aquí sabries sortir en defensa meva com sabies fer-ho tant bé sempre que el papà em renyava...

»Sí, mamá; estic molt avorrida i el

papà sembla com si no m'estimés gens, gens!... Tant que l'estimo jo a ell!...

»Doncs bé, mamá; com tu mateixa pots veure, el que em fa falta que els Reis em portin és l'estimació del papà envers a mi mateixa.

»I és ben estrany que ara el papà es mostri tan fred, tan sever amb mi! A propòsit d'això mateix et tinc de dir que justament l'altre dia, tot cercant el llibret de «contes» que tu em llegies sovint, vaig trobar al calaixet del teu bufet una lletra que

t'havia escrit el papà en temps ja pretèrits. Jo no vaig pas entendre ben bé tot allò que deia la lletra. Però, com que suposo que el recordar-te unes ratlles d'aquesta lletra et plaurà força, perquè també em plau a mi, així ho faig a continuació. Diu, entre altres coses, cap però de tant bonica com aquesta: «...Si el cel, quan resplendeix formós i sembla a nostres ulls una promesa del Paradís, s'estima amb els núvols xicarrons i clars que giravolten contents; si el mar, adormit i enjogassat, com penyora infantil, estima de dia nostres ribatges i de nit, ensoferbit, es deixa estimar per la lluna quan aquesta s'hi emmiralla; si els rius que de muntanya davallen amb murmuris tímids, se'n van al fons de la mar, després d'estimar la terra; si els ocells, companys preferits de Déu infant, saltironant de branca en branca o bé descrivint mitjos cercles arriscats i deleitosos, de bec a bec s'estimen ells de sa manera; si, en una paraula, la creació tota no es concebeix sense l'estimació; què té d'estrany que tu i jo ens estimem?»

»Per què serà, doncs, que sabent dir el papà tan belles coses de l'estimació, em tingui a mi tanta indiferència?

»T'ho repeteixo, mamà, vull que amb mi es distregui per a descansar l'esperit afadigat del dia de treball; vull, mamà, que, tot respectant la teva memòria, torni a casa aquella sana alegria, precursora del bon estar; vull que quan ell sigui a casa sigui tot meu, sents?

»I, després, solament desitjo que torni també a casa el vell Joan.

»L'enyoro tant després dels dies que fa que no l'he vist!

»I... no demano res més, mamà. Ja veus que, sense semblar gran cosa, demano molt.

»Tinc son. Els ulls se'm tanquen i la mà se m'encalla.

»Si no fos per això no l'acabaria mai aquesta lletra. Sobretot no et descuidessis pas de l'encàrrec que et faig pels Reis... Adéu, mamà!

»T'abraça i et besa la teva

»Nuri.»

Acabà la lletra i es quedà adormida.

Quan el seu papà va arribar, li cridà l'atenció que el llum del quarto de la Nuri estés encara encès. Entrà a dins i veié el caparró de la seva filla sobre el paper encara moll. Va llegir... I dues llàgrimes d'emoció i penediment li rodolaren cara avall mentre besava el front de la Nuri i la deixava al llit perquè dormís el son dels àngels...

El sol ficant-se per les escaletxes va desvetllar-la. A fora tot era resplendent. Les flors començaven a obrir-se amb l'escalf del sol ardent i els ocells rellaven, tot rentant-se la cara amb la rosada dels arbres.

La Nuri va observar una cosa de temps no acostumada... El papà, de bon matí, estava ja llevat. Entrà al seu quarto i amb una cara, tota alegria i tendror, com la d'abans quan la mamà era viva, li va dir que li tenia preparada una sorpresa, fent-la vestir a corre-cuita... No va pas haver-li de dir dues vegades...

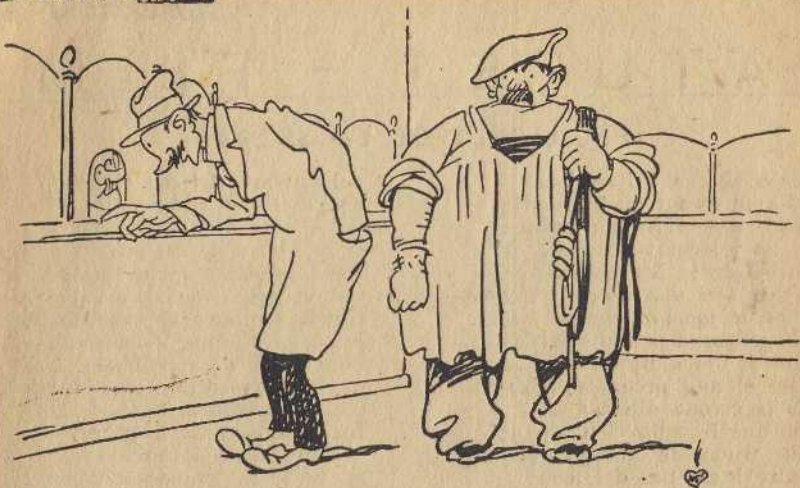
La sorpresa fou per ella ben agradable... Al menjador ella va poder novament abraçar al seu vell i bon amic Joan, qui plorava de goig infantil...

La Nuri tota pensativa digué a mitja veu:

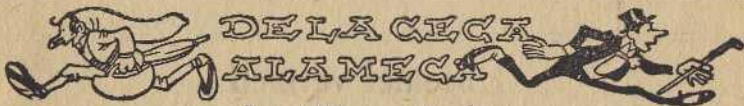
—No havia pas dubtat mai que ço que la mamà hauria lograt essent entre nosaltres, hagués deixat d'obtenir-ho des del cel... Mercès, mamà; moltes mercès!

I cuità a abraçar-se al coll del papà, tot plorant d'alegria...

F. SITJES PADROSA

- Dongui'm mil pessetes de corones.
 —Com les portarà?
 —Miri, ja tinc aquí el camàlic preparat.

La "linguologia"

La «grafologia», o sigui l'art o la ciència de descobrir el temperament d'una persona, segons el caràcter de lletra que té, sembla destinada a ésser substituïda per la «linguologia», o sistema que persegueix el mateix fi, però basant-se en l'examen de la llengua.

La nova ciència, que compta ja amb un respectable nombre de partidaris, ha fet públiques algunes de les seves conclusions fonamentals.

Una llengua grossa indica un caràcter franc; si és ampla, denota generositat, i si, pel contrari, és estreta, deu prendre's com indicatiu de què el seu posseïdor és persona de talent i de reserva.

La més original de les observacions de la «linguologia» és la de què els mentiders, els murmuradors i els difamadors tenen la llengua curta, ço que està en evident contradicció amb el nom de llargs de llengua, llengua-llargs o llanguts que, generalment, se'ls ha donat fins ara.

Si ens pregunten si és cosa de posar fe absoluta en el nou sistema, els direm que si bé algunes de les conclusions notades deuen posar-se prudentment en quarantena, no és pot desconèixer que l'examen de la llengua en les persones és suficient, moltes vegades, per a descobrir determinades particularitats de les mateixes. Així, quan un subjecte els mostra una llengua blanca, gairebé infal·liblement poden assegurar... que és que està brut de ventrell.

JORDI BUSCA

PATUFET - FILMS

PEL·LÍCULA DE LA SETMANA

Entre Praga i Barcelona
s'ha jugat un duel a mort;
dissortats—ai!—de nosaltres
si no restem vencedors!
Si els de la Xec-Eslòvaquia
—que són uns ardits minyons—
com de moment vàrem tèmer,
ens posen el peu al coll!
Què li era a Barcelona
essè el més preuat «florón»
de la corona d'Espanya?
De què li valia el nom
que frueix de ciutat culta
entre les cultes del món?
Quin tros en tirava a l'olla
del seu comerç poderós,
de la seva gran indústria,
del moviment del seu port,

del seu art, del seu civisme,
de l'esclat meravellós
de la seva vida urbana,
si, per terrible dissort,
els «equipiers» del «Sparta»
ens vencen només d'un «gol»?
Quina vergonya a hores d'ara,
davant d'Europa i del món,
la d'haver de reconèixer
que els nèts d'En Jofre el Pilós,
i de l'altíssim monarca
En Jaume el Conqueridor,
per ço que fa a tirar cosses
no hi tenim grans condicions!
Grans mercès els signin dades
als nostres braus campions
del Foot-Ball Club Barcelona
que ens han salvat de l'afront!

NVIC

L'ocellet vermell

POBRE ocelllet! Deixa que voli per l'immensitat i que en ella canti ses glosses amorívoles i rublertes de dolçor—mon pare, amorós, em deia al veurer aquell ocelllet que melangifis treia el seu caparró per els forats de son gabial, cantant amb veu planívola la seva llibertat perduda.

Més, jo, inflexible, no complia el mandat de mon pare, extasiat com estava al veurer aquell ocelllet gentil de colors vius i vermellencs. Perquè encara que fos el seu botxí, l'aimava com les abelles volen les flors, però aquella follia amorosa que vers ell vessava, volia que restés satisfeta i per això l'engabià robant-li sa llibertat.

.....
Al ser gran, els meus pares em col·locaren en un despatx comercial amb molta joia meva, però, al ésser-hi,

vaig comprendre que havia perdut la llibertat que en els passats jorns tenia.

Envejava a les aus i volia ser com elles, car aquella llibertat que em faltava m'havia flagellat el cor, com si amb endurit coltell em colpejessin. Llavors, al veurer aquell ocelló de ma casa, presoner tant temps, inspirat per l'Altíssim, vaig obrir la gàbia, quin ocelllet volà per l'immensitat glossant cants agudíssims de joia, no de pena com foren en altres temps.

Que jo iós restava jo d'haver pogut llibertar a un pobre presoner que de temps no havia volat per l'espai per culpa meva, de mon cor innocent de la falta de llibertat preuada.

JOSEP JUNYENT MASSANA

(Premiada en els Jocs Florals de Manresa).

Tagines viscudes

“Aquell dimoni“...

D a la saleta on es trobaven ben asseguts el senyor Marian i la seva esposa, la senyora Francisca, s'oi un gran terrabastall.

El senyor Marian, que s'estava llegint el diari, alçà el cap tot sorprès. La seva esposa se'l mirà esfereïda, i preguntà:

—Què deu ser això?

—Això deu ser aquell dimoni!...

Marit i muller s'alçaren, amatents, i es dirigiren cap a la cuina.

Com que la porta del rebost era oberta, pogueren veure tot seguit l'espectacle.

Tres cadires es trobaven amuntegades per terra, i, per entremig de les potes i els travessers, es veia sortir, d'una manera incomprensible, braços, cames i el cap d'algú que, per la seva fesomia, tenia tot l'aire de no trobar-se gens bé en aquella actitud.

Que qui era aquest algú?...

Això ni cal preguntar-ho. Aquest algú era aquell que el senyor Marian havia anomenat «dimoni» i que nosaltres sabem que es deia Vadoret.

El senyor Marian agafà un dels braços que sortien per entre els barrots d'una cadira, i estirà barroerament, a risc de trencar... algun barrot.

Les cadires van dependre's, a còpia de donar sotragades, i el senyor Marian pogué interrogar el noi.

—Què hi feies aquí...?—li preguntà, afegint a la pregunta un qualificatiu que no es pot transcriure.

En Vadoret no respongué, però tampoc en tenia cap necessitat, perquè en aquell mateix moment la senyora Francisca s'adonà que per terra hi havia un escampall de vidres dins d'un enllefiscament de confitura.

—Que no ho veus el que feia? Llaminer, desvergonyat!—cridà, tràgicament, la bona senyora, mostrant, amb el braç estirat, com una artista d'òpera, els bocins de vidre.

El senyor Marian alçà el braç amb la mà oberta, i en Vadoret s'ajupí, tancant els ulls fortament, esperant resignadament el càstig del dia.

Quan hagué rebut prou, se n'anà tot sol cap el quarto, on el tancaven sempre, després de les tonyines.

Pel camí, en el corredor, trobà el cosinet que sortia del seu quarto d'estudiar, i que, tot passant, li recomanà silenci, posant-se el dit tot dret davant dels llavis.

—Ja ho veus, fill, Marianet, com ens paga el bé que li fem!—exclamà la mare, veient arribar el seu fill, amb el llibre a la mà, fent un posat d'arribat de poc que ningú no hauria cregut, ni jurant-ho, que hagués estat ell l'iniciador i instigador del fet punible que havia produït la catàstrofe.

—El que em sap més greu, és haver-te destorbat—féu el pare, donant un cop d'ull al llibre que el seu noi portava a la mà, com si es deixés d'estudiar.

Entretant, en Vadoret, assegut en el banc de la roba bruta, considerava, un cop més, la seva situació. Altra vegada, malgrat tots els seus propòsits d'ésser bon minyó i no prestar-se a actuar d'instrument de les iniciatives d'en Marianet, es trobava castigat, sense dinar, perquè això passava a migdia, i portant al damunt de l'esquena una bona pallissa, i al damunt del seu cor, el greu i la pena de passar als ulls dels seus protectors per dolent i desagrat, i era això el que més pena li donava.

Perquè, en Vadoret, s'ho sentia retreure tan sovint que el tenien allí de caritat, i que si no fossin «ells», hauria d'anar pel carrer com un gos perdut, que, malgrat els maltractes que sofria, guardava en el seu petit cor d'orfanet recollit un gran amor i una profunda reconeixença devers aquells oncles que l'havien emparat i el protegien i sobretot vers l'oncle Marian, que era amo d'una casa de transports, i tenia cavalls, carros i camions, i manava tots els carreters i els feia anar drets renegant més que no pas ells.

El mal era que el pobre Vadoret no podia manifestar els seus sentiments, perquè no trobava mai l'ocasió; i, en canvi, per mor del seu cosí, no hi havia dia que els oncles no l'atrapessin fent una dolenteria. Avui havia estat la confitura. En Marianet mateix havia col·locat les cadires: dues de costat i una al damunt, per tal d'arribar al prestatge de dalt de l'armari.

En Vadoret s'havia resistit a pujar-hi, però el seu cosí, més gran que ell, l'amenaçà com sempre amb no dir-li mai més res, ni mirar-li mai més la cara, i això en Vadoret no ho resistiria; que ell se l'estimava molt al seu cosí, i l'admirava, perquè era estudiant i potser seria metge o menescal.

Per això havia acabat per obeir-lo, com sempre, enfilant-se, amb més por que no pas goig, damunt de la bastida de cadires.

Però, les cadires van moure's, perdent l'equilibri, i en Vadoret caigué en el precís moment que acabava d'abastar el pot gros de la confitura, i el tenia entre mans; mentre en Marianet, tement veure's descobert, s'escorria cap el seu quarto i es posava un llibre obert al davant, fingint que estava estudiant amb tota atenció.

* * *

El senyor Marian, ja ho tenia decidit, i ho declarà així mateix a en Vadoret:

—S'han acabat les contemplacions. Aniràs a fer d'aprenent a cal ferrer i que et tinguin allí, per veure si almenys serveixes per a manjar, o per ventar les mosques als cavalls, a l'estiu, quan els ferren.

En Vadoret volgué preguntar quin mal havia fet, per merèixer tan gros càstig, però les paraules se li van encastar al paladar. Com que ni saliva no li quedava per a empassar-se, ni llàgrimes tan sols per a plorar!...

Però, ja que no ho preguntava ell, ho preguntà la tia.

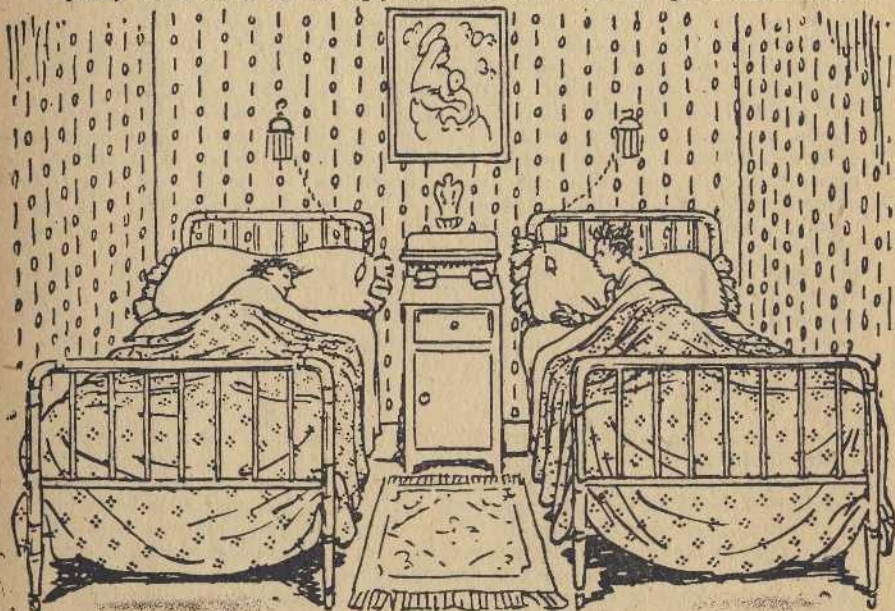
—Que t'ho expliqui ell mateix. Ja fa molts dies que em trobava a man-

car tabac i cèntims, i avui he trobat a la capsa de les estampes d'aquest desagrat tot un grapat de picadura... Amb això, ja està dit, demà matí et cridaran a les cinc, i a campar-te-la. I veies de fer bondat a cal ferrer, perquè aquell no s'hi farà amb la mà com jo, sinó a cops de barra. Així t'ensenyaran de robar.

En Vadoret volgué protestar, en sentir-se així acusat de lladre, però a les primeres paraules, el seu oncle el va fer callar, declarant que no el volia sentir més, ni volia veure'l més.

I per a que això es complís, aquell vespre, la senyora Francisca el féu sopar tot solet, fent-lo anar al llit ben d'hora, amb el pretext de què l'endemà havia de llevar-se molt dematí.

Quan, en tornant de col·legi, en Marianet va saber que havien tret el

seu cosí de casa, i que des de l'endemà ja no el veuria més, n'experimentà una pena tan gran, que no la pogué dissimular. I quan el seu pare afegí que això era perquè no volia tenir a casa un lladret de tabac i cèntims, en Marianet enrogí fins als ulls, però callà com un mort.

Els dos cosins dormien en un mateix quarto, en dos llits. Quan, després de sopar, en Marianet entrà per a anar a dormir, no pogué estar-se d'adreçar un esguard apesarat al seu cosinet. El pobríssó estava embolicat, de cap i tot, i semblava adormit profundament. Considerant que l'endemà aquell llit seria buid, en Marianet es sentí tot commogut; i, ja en el llit, una mena d'amargor a la gorja i en el cor no el deixava dormir.

En la saleta propera, es sentia tossir el seu pare, que prenia allí el cafè, mentre la senyora Francisca sorgia mitges, com feien cada vespre en acabant de sopar.

De sobte, en Marianet cregué oir molt aprop una remor, com d'algú que no podés contenir el plor... Escoltà amb atenció, i ja no li quedà dubte que era en Vadoret que sanglotava.

Aleshores, en veu baixa, justa la que calia per a fer-se oïdor de llit a llit, digué:

—Vadoret! Ets tu que plores?

En Vadoret, volgué reprimir el seu desconsol, però encara fou pitjor.

—Digues-me perquè plores, Vadoret?—li pregà, commogut, el seu cosí.

I, veient que en Vadoret seguia callant, fou ell mateix qui anava re-treient els fets que podien provocar les llàgrimes de l'innocent.

—Ja m'ho penso, ja, perquè plores, pobre Vadoret! Ja m'ho han dit que el pare t'ha tret de casa... Es molt fort això, però, saps, Vadoret, jo ja ho sé que no t'ho mereixes. Tu has estat sempre bon minyó. Tu has pagat sempre les meves culpes... No em sents, Vadoret?... Aquell cop que el pare et va pegar per la confitura; aquella altra vegada que et varen deixar sense dinar ni sopar perquè varen trobar el safareix buidat, i sempre que has rebut, i sempre que t'han castigat, ja ho sé que ha estat per mi, i tu també ho saps... I, ara, escolta, Vadoret; el que potser no saps és perquè et treuen de casa... I jo si que ho sé. També és per culpa meva. A tu bé t'ho puc dir, tu que mai m'has fet traïció. Et treuen perquè el pare s'ha trobat a mancar tabac i cèntims, i saps qui és el que els hi ha pres? Sí; jo, jo mateix... Pobre Vadoret! Vens, ara que t'ho he dit, sembla com si em sentís millor... Però no et pensis que me n'oblidi, no, de tot el que has fet per mi. Tu, aniràs a cal ferrer, i patiràs molt, i semblaràs un d'aquests xicotets de carrer, tot brut, tot negre, però pren paciència, saps, Vadoret, perquè jo pensaré en tu, i quan el pare serà vell i, després, quan jo sigui l'amo, et vindré a buscar, i la meitat dels carros, dels cavalls i dels camions serà per tu... Estàs content, Vadoret?

En Vadoret ja no plorava. Des del seu llit havia anat escoltant les paraules del seu cosí, i li respongué:

—Sí que estic content, Marianet, però no cal que t'amoïnis, perquè no caldrà, i jo ja em sé el perquè. Vols que t'ho digui? Havent-me'n d'anar de vosaltres, ja tot tant me fa, i he demanat de tot cor i amb totes les meves llàgrimes a la Mare de Déu, que demà mateix em faci morir de bona mort... I jo compto, de tan bé que li ho he demanat, que demà ja seré al cel amb la mare i el pare... Però, per això, també et dono mercès... I ara dormim, que qui sap si ja no em despertaré més...

En Vadoret s'adormí aviat, però al seu cosí li costà molt d'agafar el son, desvetllat pel corcò del remordiment que no parava de rosegat.

L'endemà matí esdevingué una cosa insospitada. Tot just es veia lluir per les esclatxes de la finestra la primera claror del matí i ja en Vadoret estava desvetllat.

—No m'ha volgut escoltar la Mare de Déu, puix que encara em desvetillo!—pensà, amargament.

I la idea de què aviat el cridarien per a recomençar una nova i penible vida, li fou tan dolorosa, que les llàgrimes varen amarar els seus ulls.

Però, sentint que en Marianet es removia en el seu llit, restà silenciós, fingint-se adormit. I, així fou com sentí que, contra el seu costum, el seu cosí es llevava, i es vestia.

Després, sentí que en Marianet s'atansava al seu llit, i decantant-se, li posava els llavis a la galta, dolçament, reverenciosament, amb compte de no deixondir-lo.

Seguidament sortí de la cambra; i havent oït que els seus pares ja eren llevats, anà a trobar-los.

Sense poder ocultar la gran emoció que experimentava, digué al seu pare:

—No extranyi que tan dematí entri a veure'l, però és que voldria parlar-li.

I no cal dir la sorpresa que experimentà, quan el seu pare li respongué, tan commogut com ell:

—No ho extranyo, fill meu, perquè des d'ahir que t'esperava; i no saps l'alegria que em dónes veient-te aquí, amb aquest posat que em revela el que vens a dir-me.

—El que vinc a dir-li—respongué en Marianet,—no pot ni suposar-ho. Vinc a dir-li que en Vadoret és innocent.

—Ja ho sé, Marianet. Ahir, amb la teva mare, varem oir la vostra conversa amb en Vadoret, i des d'aquell moment vareig fer-me la resolució de que si no t'afanyaves a confessar la veritat, en Vadoret s'hauria quedat aquí ocupant el teu lloc de fill, i a tu t'hauria tret de casa en son lloc...

—Oh, pare; jo li demano perdó!

—I jo te'l concedeixo de bon grat, puix t'has portat noblement—féu el pare, abraçant-lo.

Després, junts, seguint la mare darrera d'ells, anaren al quarto d'en Vadoret, qui aparentment dormia, i tal com havia fet en Marianet, el besaren.

Ell, ple d'emoció, i creient que estava somniant, obrí els ulls, per assegurar-se que era realitat el que estava succeïnt.

—Oh, mercès, grans mercès!—exclamà, abraçant-se amb en Marianet.

I fou el mateix pare qui li explicà, com atrets per la remor de la conversa, havien oït el vespre anterior la revelació de la veritat.

I acabà:

—Tu que ets tan bon minyó, bé em perdonaràs el tracte que injustament t'he donat, i em prometeràs treure't del cap tots aquells pensaments de morir-te de que parlaves ahir.

—De tot cor!—exclamà en Vadoret.

Però, recordant tot de sobte la vehemència amb què havia demanat a la Verge el traspàs de la seva ànima, exclamà:

—No, ara ja no vull morir... Ajudeu-me si us plau a demanar a la Mare de Déu que no fassi cas del que li he demanat aquesta nit.

I, seguidament, en els seus llavis hi florí una oració que fou contestada per tots, inclòs pel senyor Marian, amo de tants carros, camions i carreters, qui tal volta feia molts anys que no havia honorat la seva boca amb tan santes paraules.

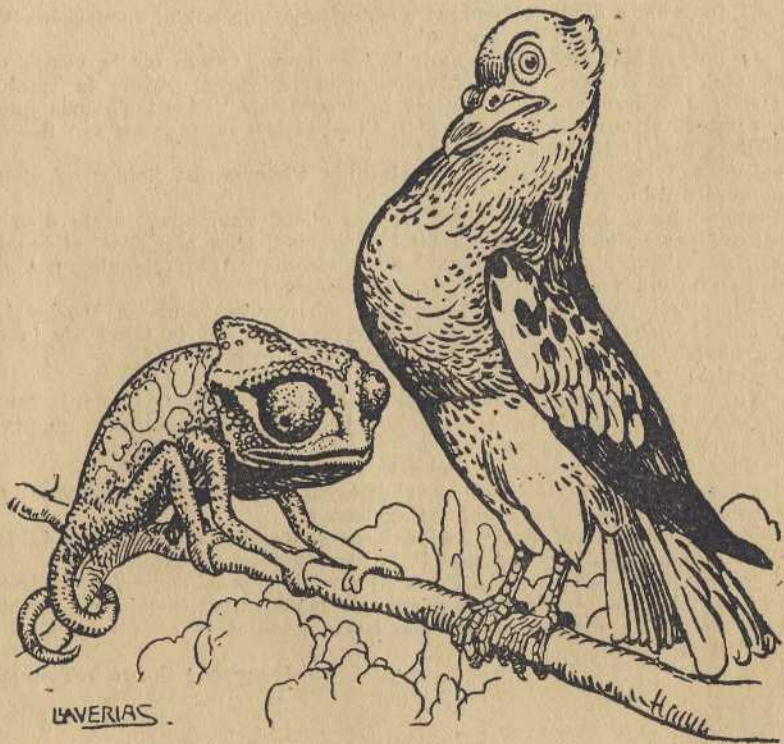
JOSEP M.ª FOLCH I TORRES

ALS QUE ENS DEMANEN CALENDARIS

DEVEM fer avinent als molts volguts amics que se'ns dirigeixen demanant-nos el Calendari d'EN PATUFET, que en aquesta Administració es va esgotar la importantíssima tirada el mateix dia de la seva sortida, una hora després de la seva aparició.

Vegi'n si en algun quiosc o llibreria els en resten exemplars, puix a casa no en tenim ni un per remei, i no ens és possible aquest any procedir a nou tiratge per raó de la novella publicació Virolet, que ens ocupa totes les màquines.

El colom.—Encara pujen les subsistències? Què he de menjar doncs? Arena del jardí?

El camaleó.—Pots ben dir-ho. Ara m'explico perquè no corra un alé d'aire. Algú el deu tenir acaparat.

El suplement d'EN PATUFET, corresponent al present número, publica el 33 fulletó de la interessant novel·la d'En Josep M.ª Folch i Torres, GRISSELDA. Amb aquest suplement es regala el conte complet «Els dos rabadans», per Josep M.ª Folch i Torres

Enderivaires

ENDEVINA, ENDEVINETA

LOGOGRIF NUMERIC
 1 2 3 4 5 6 7 Nom d'home
 6 7 4 5 4 6 Tela
 3 7 5 4 1 Diccionari
 5 7 3 4 Moneda
 5 2 4 Mamifer
 6 7 Planta
 1 Xifra romana

J. JESUALD B.

CONVERSA

— Per pescar Gil a l'ignés
 Pacta va firmar brenant,
 I segons han dit després
 ningú hi cascà'l seu davant.

— Que's creia trobar diners?
 — Creu que les quatre pedreres
 que son de la terra i pedres
 qua he dit, tréuen or només.

JOAN DE LA B. PIÑOL

GEROGLÍFIC

Dolent

K

D'

Cel

RICARD LAFITTE

Solucions a l'insertat en el número anterior

A la tarja : *La filla del moliner.*
 A la creu numérica : *Cabridet.*

A la conversa : *Mill, ordi, mestall, blat i panis.*

Amb aquest Patufet han d'entregar-vos el suplement il·lustrat d'En Patufet: VIROLET.

La setmana vinent ja serà de pago, però molt baratot. Valdrà 10 cèntims

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carrer Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

TEATRE CATALÀ ROMEA

Espectacles per a infants, sota la direcció de l'eminent primer actor i director N'ENRIC GIMENEZ

Demà, diumenge, dia 8 i el vinent dijous, dia 12

la famosa i tradicional obra d'espectacle en cinc actes (18 quadros), original d'EN JOSEP M. FOLCH i TORRES

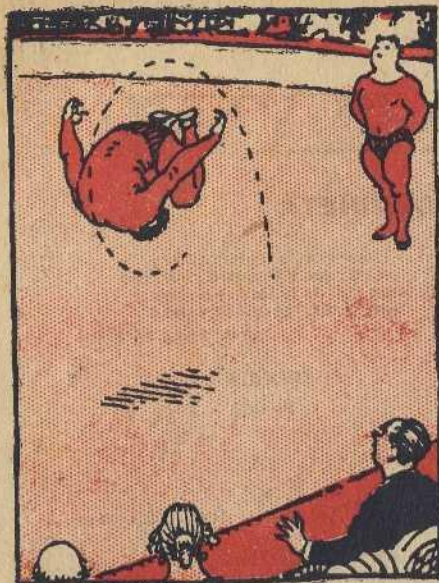
ELS PASTORETS

O L'ADVENIMENT DE L'INFANT JESÚS

Graciosíssimes aventures d'en Lluquet i en Rovelló en els quadros del *Sartó tempador*, *En Jeremies i l'ase*, *De aap a l'infern*, *Les calderes d'en Pere Botero*, etc., etc. Ballets populars. — La sardana de Nadal. — Chors angèlics. — Chors de pastors. — Chors de diables. — Bellíssims quadros de L'Anunciació i el Naixement. — Gran presentació.

NOTA.—El Teatre Català Romea és l'únic teatre de Barcelona on es representen ELS PASTORETS d'en Folch i Torres.

Eduard i Josep Solà, impressors - València, 200 - Telèfon 1282 G.-BARCELONA

A en Pauet li agraden moltíssim els salts mortals. No sap què donaria per a saber-ne fer.

El dilluns, tot anant a la feina, encara li durava l'impressió dels que havia vist al Circ.

Tant distret anava amb les seves cabòries que no va veure el que escombrava i... va debutar.